

Sort – såtidpunkt – utsädesmängd i höstvetete

SAMMANFATTNING

I ett projekt inlett hösten 2014 provas två höstvetesorter, Julius och Brons, i stigande utsädesmängd vid fyra såtidpunkter. Utsädesmängden sträcker sig från ca 50 kg/ha till ca 240 kg/ha, sådden inledd i början av september för att fortsätta var 14:e dag fram till mitten av oktober.

I årets försök har genomgående den första såtidpunkten gett den lägsta avkastningen och sådd i mitten av september den högsta. Utsädesmängden har inte spelat någon roll för avkastningsnivån vid den första såtidpunkten och vid den andra har endast den lägsta respektive den högsta avkastat mindre än 300 grobara kärnor/m² (≈ 145 kg/ha). De senare sådderna i oktober har lämnat en lägre skörd än sådd i mitten av september, men på ingen av försöksplatserna är den lägre än vid sådd i början av september, förutom vid mycket tunn sådd. I sorten Julius finns dessutom en tendens till att avkastningen påverkas mycket lite vid senare sådd med utsädesmängden 300 grobara kärnor/m².

En nettoavkastningsberäkning (intäkt avkastning – kostnad utsäde) visar på att utsädesmängder mellan 200 och 300 grobara kärnor/m² var tillräcklig skördesäsongen 2015, oavsett såtidpunkt.

Inledning och bakgrund

Allmänt rekommenderade utsädesmängder för höstvetete baserar sig merendels på äldre försök från 1970-talet utförda med sorter som sedan länge inte är i odling. Sortmaterialet som användes i försöken härstammade nästan helt uteslutande från dåtidens svenska förädlingsföretag. Det odlade sortmaterialet har emellertid starkt förändrats de senaste 30–40 åren till sorter vilka till en rätt betydande del är av utländsk härkomst. Det finns anledning att förmoda att det nutida höstvetematerialet inte uppför sig som 70-talsmaterialet avseende tillväxt såväl under höst – vinter som under vår – sommar. Därutöver har klimatet högst påtagligt genomgått en förändring sedan 1970-talets Sverige med längre och varmare höst-tar, tidigare tillväxtstart på våren.

I syfte att bringa någon klarhet i med vilken utsädesmängd och vid vilken såtidpunkt som moderna höstvetesorter skall sås för att utnyttja sortmaterialets potential inleddes hösten 2014 ett projekt finansierat av Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF). SLF finansierade två försök, ett i Skåne och ett i Mellansverige (Östergötland), för att bredda det skånska försöksunderlaget beslutade Skåneförsöken därutöver att finansiera ytterligare ett försök i något förenklad form.

Material och metoder

I försöksserien provas två sorter i fem (tre) utsädesmängder och vid fyra såtidpunkter. De två valda sorterna var den tyska brödvetesorten Julius från KWS och den svenska brödvetesorten Brons från SW Lantmännen Lantbruk, båda med hög avkastningspotential.

Julius respektive Brons representerar två ganska skilda typer av höstvetete. Sorten Julius avkastningsuppbyggnad bygger på en lägre kärntäthet (kärnor/yta) men en desto högre tusenkornvikt. Brons däremot är en bestockningsvillig sort som i

sin avkastningsuppyggnad är beroende av en högre kärntäthet då tusenkornvikten är låg. Sorter likt Brons riskerar vid sen sådd att inte hinna med bestockningen för att nå en tillräcklig kärntäthet. Omvänt riskerar sorter likt Julius att bli alldeles för kraftiga vid tidig sådd för att kunna bilda en högre tusenkornvikt.

Såtidpunkterna i de skånska försöken sattes till sådd var fjortonde dag med start från den 1 september.

Utsädesmängden börjar och slutar med ytterlig-

heter 100 (≈ 49 kg/ha) respektive 500 (≈ 241 kg/ha) grobara kärnor/m², däremellan ligger steg om 100 grobara kärnor/m² placerade. I försöket finansierat av Skåneförsöken är utsädesmängden 100, 300 och 500 kärnor/m².

Försöken kvävegödslas med totalt 180 kg N/ha, 50 N tidigt i mars och 130 N inför stråskjutning- en i april.

Tabell 1. R7-1014. Två sorter, fem utsädesmängder och fyra såtidpunkter i höstvetete. Borgeby, Skåne. mmh LL

sort	utsädesmängd		såtidpunkt			
	kärnor/m ²	kg/ha	I	II	III	IV
Julius	100	52	2014 09 03	2014 09 17	2014 10 03	2014 10 29
Julius	200	103	2014 09 03	2014 09 17	2014 10 03	2014 10 29
Julius	300	155	2014 09 03	2014 09 17	2014 10 03	2014 10 29
Julius	400	206	2014 09 03	2014 09 17	2014 10 03	2014 10 29
Julius	500	258	2014 09 03	2014 09 17	2014 10 03	2014 10 29
Brons	100	45	2014 09 03	2014 09 17	2014 10 03	2014 10 29
Brons	200	89	2014 09 03	2014 09 17	2014 10 03	2014 10 29
Brons	300	134	2014 09 03	2014 09 17	2014 10 03	2014 10 29
Brons	400	178	2014 09 03	2014 09 17	2014 10 03	2014 10 29
Brons	500	223	2014 09 03	2014 09 17	2014 10 03	2014 10 29
Kärnor/m ² avser grobara kärnor.					Julius	Brons
Utsädet betat med:				Grobarhet:	95%	97%
Celest Extra Formula M, 2,0 ml/kg+Contur Plus (125g/l Betacyflutrin), 0,6 ml/kg				Tusenkorvikt:	49,0 g	43,2 g

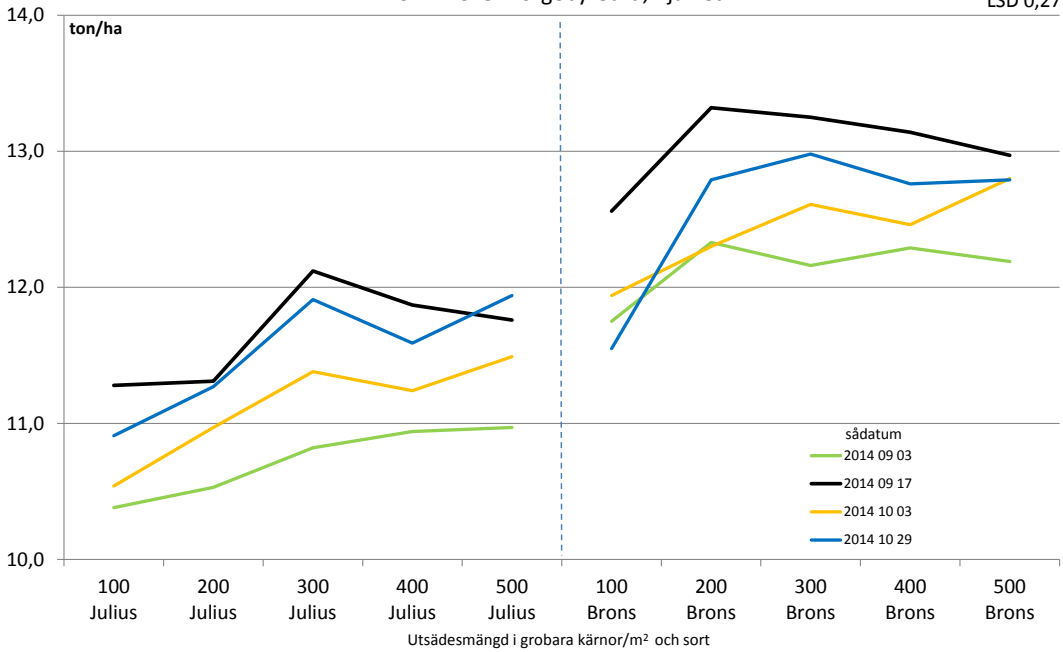
Tabell 2. L7-1014B. Två sorter, tre utsädesmängder och fyra såtidpunkter i höstvetete. Kattarp, Skåne. mmh ML

sort	utsädesmängd		såtidpunkt			
	kärnor/m ²	kg/ha	I	II	III	IV
Julius	100	52	2014 08 29	2014 09 16	2014 10 30	2014 10 28
Julius	300	155	2014 08 29	2014 09 16	2014 10 30	2014 10 28
Julius	500	258	2014 08 29	2014 09 16	2014 10 30	2014 10 28
Brons	100	45	2014 08 29	2014 09 16	2014 10 30	2014 10 28
Brons	300	134	2014 08 29	2014 09 16	2014 10 30	2014 10 28
Brons	500	223	2014 08 29	2014 09 16	2014 10 30	2014 10 28
Kärnor/m ² avser grobara kärnor.					Julius	Brons
Utsädet betat med:				Grobarhet:	95%	97%
Celest Extra Formula M, 2,0 ml/kg+Contur Plus (125g/l Betacyflutrin), 0,6 ml/kg				Tusenkorvikt:	49,0 g	43,2 g

Resultat

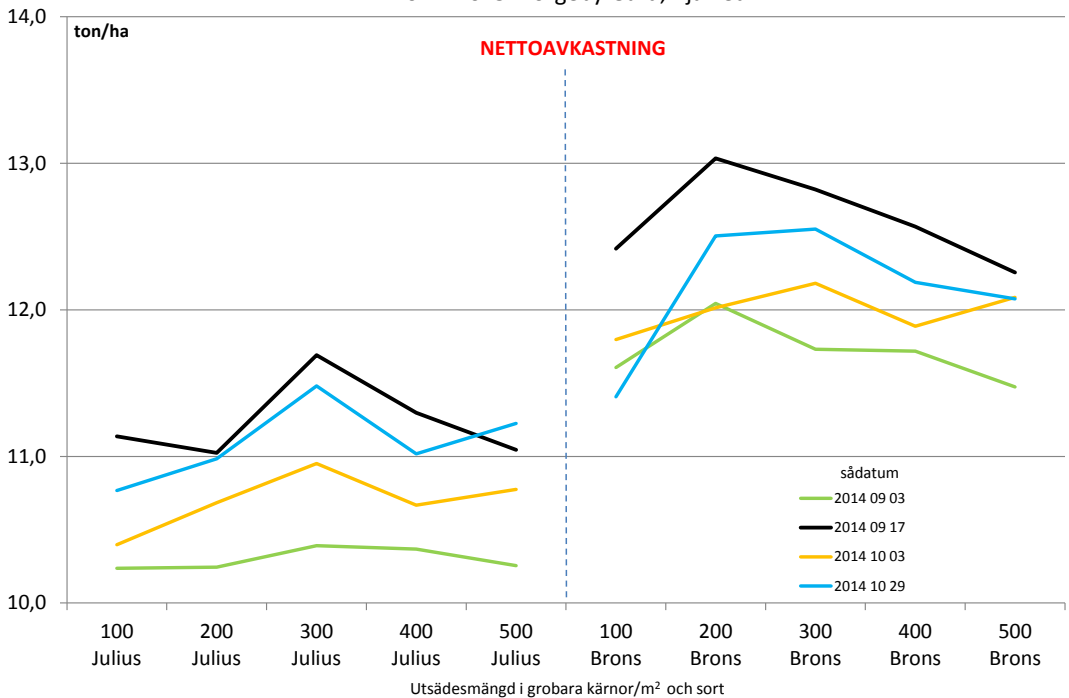
R7-1014 2015 Borgeby Gård, Bjärred

LSD 0,27

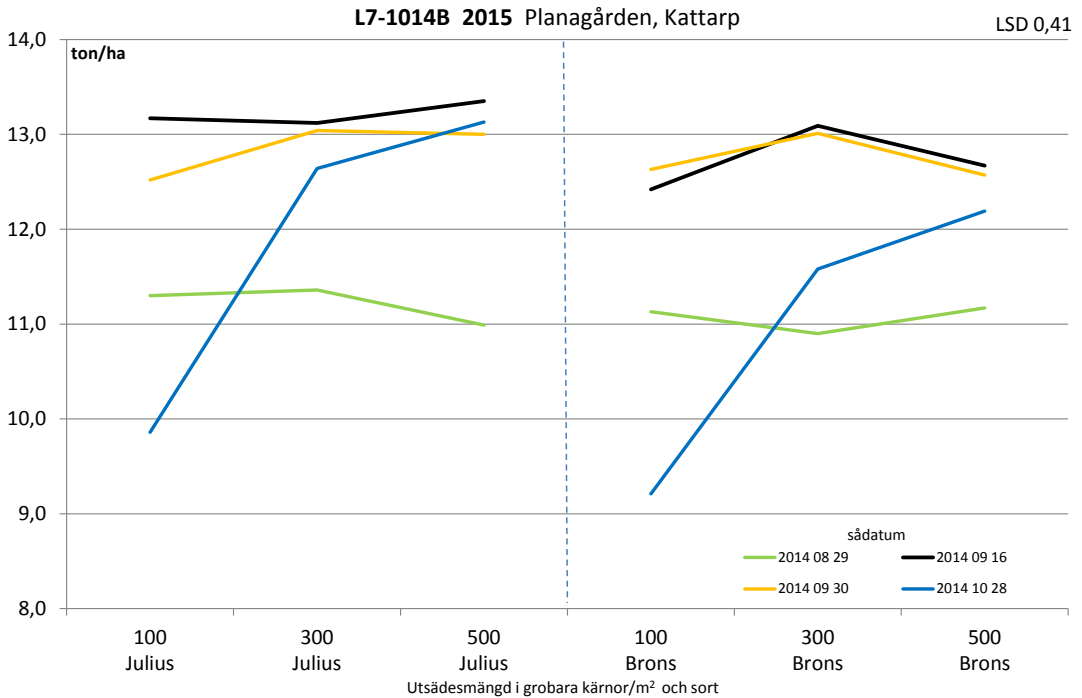

Avkastning i Julius och Brons vid fyra såtidpunkter och fem utsädesmängder, Bjärred 2015.

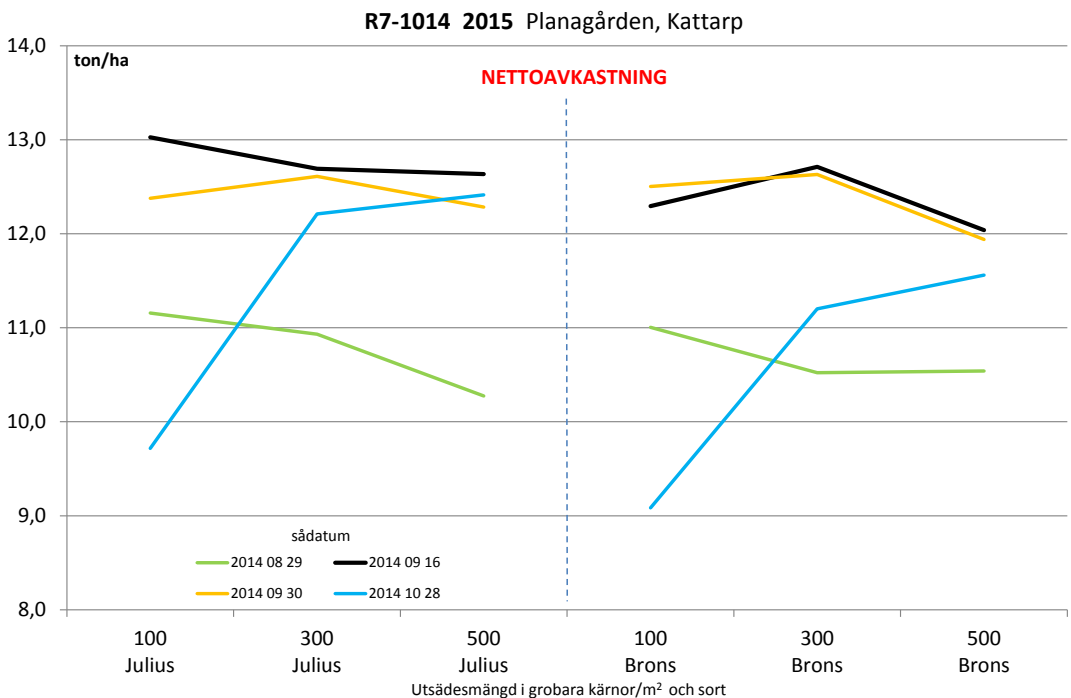
R7-1014 2015 Borgeby Gård, Bjärred

Avkastning i Julius och Brons vid fyra såtidpunkter och fem utsädesmängder, Bjärred 2015.

Avkastning i Julius och Brons vid 4 såtidpunkter och 3 utsädesmängder, Kattarp 2015.

Nettoavkastning i Julius och Brons vid fyra såtidpunkter och tre utsädesmängder, Kattarp 2015.

Brons sådd med 300 grobara kärnor/m², 134 kg/ha, den 28 augusti 2014 i Kattarp. Led E1.

Brons sådd med 300 grobara kärnor/m², 134 kg/ha, den 16 september 2014 i Kattarp. Led E2.

Brons sådd med 300 grobara kärnor/m², 134 kg/ha, den 3 oktober 2014 i Kattarp. Led E3.

Brons sådd med 300 grobara kärnor/m², 134 kg/ha, den 28 oktober (!) 2014 i Kattarp. Led E4.